

Slovenská povojnová poézia: Miroslav Válek & Milan Rúfus

Miroslav Válek

„Válka nemusíme mať radi, ale poznať ho treba.“

- jeho poézia bola moderná, originálna a vysoko umelecká
- nadväzoval na avantgardné smery ---) surrealizmus, poetizmus, konštruktivizmus

Znaky tvorby:

na svet a človeka nazerá z viacerých (i neobvyklých) uhlov

zobrazuje vnútorný svet a pocity človeka, jeho problémy, sklamanie, smútok

využíva paródiu, iróniu, sebaíroniu a sarkazmus

originálne metafora a personifikácie, asociácie

prevláda voľný verš, často princíp montáže

v poézii spája lyrický a epický text

často sa uplatňuje tzv. **intertextualita** (medzi jednotlivými básňami môžeme sledovať nadväzovanie)

MELANCHÓLIA

Váľkové texty sú viacvýznamové, nedajú sa vyložiť jednoznačne

básne sú ľúbozvučné, preto častokrát i zhudobnené (*Žbirka – Jesenná láska*)

básnická zbierka DOTYKY

– vyvolala veľký ohlas, pretože Válek upustil od čierneho-bieleho videnia sveta, ktoré dominovalo v schematizme

– ľúbostné verše o sklamaní sa v láske, vzťah medzi mužom a ženou je napätý (nepochopenie, odcudzenie, hroziaci rozchod, frustrácia)

básnická zbierka PRÍŤAŽLIVOSŤ

– prepája osud jednotlivca s modernými problémami civilizácie, ktorá naňho pôsobí desivo

– niektoré básne majú epické jadro, tzv. mikropribeh, kombinuje verš s úsekmi napísanými prózou

– najznámejšou básňou je *Domov sú ruky, na ktorých smieš plakať*: básnik sa vracia do obdobia 30-tych a prvej polovice 40-tych rokov, zachytáva príbeh študentskej lásky k dievčaťu s českým menom, ktoré sa po vzniku SR muselo odsťahovať do Prahy, aby sa vzápätí stalo obeťou holokaustu

básnická zbierka NEPOKOJ

– vyjadruje **nepokoj nad osudom človeka** (človek už nie je iba vraždeným, ale aj vraždiacim, bolesť a smrť nielen prijíma, ale aj spôsobuje – *Zabíjanie kráľíkov*)

– autor kritizuje aj samého seba či svoju generáciu, napriek všetkému ešte verí v ľudské napredovanie

básnická zbierka **MILOVANIE V HUSEJ KOŽI**

- **kniha existencialistickej poézie** (čiastočne je ňou aj Nepokoj)
- „*Blíži sa doba ľadová, epocha sťahovania zvierat do ľudí.*“ (**degradácia človeka**, návrat človeka k zvierat'u, nebojí sa vraždiť, **opisuje svet ako pretechnizovaný**, svet s „televíznym“ bohom)

Milan Rúfus

„básnik ľudskej bolesti“

- jeho **tvorbu ovplyvnil symbolizmus**, inšpiroval sa **slovenskou ľudovou slovesnosťou**
- **tradičné témy** (domov, detstvo, vojna) spracoval jednoducho, **bez páťosu**
- **časté vidiecke (rustikálne) motívy**: práca ľudu na poliach, spôsob života na vidieku
- do slovenskej poézie priniesol „**zovretú drobnú báseň**“, t.j. verš ako myšlienka všeobecnej platnosti, pripomína príslovia alebo porekadla
- **často spomína smrť**, vyznačuje sa **citlivosťou, vnímavosťou** (kontrast k Váľkovi), poézia má **nádych tragickosti**
- **láska = LÁSKA**
- **kresťanské motívy** (často parafrázy z Biblie)

básnická zbierka **AŽ DOZRIEME**

- **občianska, prírodná, reflexívna, intímna poézia !!!**
- **stavia proti sebe smútok a radosť**, emócie a intelekt
- **básne z rodného prostredia**, motívy Tatier, ľudové zvyky a obyčaje

básnická zbierka **ZVONY**

podľa kritikov najlepšia Rúfusova zbierka !!!

- centrom básní je **jednoduchý zamestnaný človek, ktorý zápasí s každodennými problémami**
- **motív zeme, orby či siatia** (symbolizujú život), **motív chleba a žatvy** (ťažká práca ako základ existencie), **motív zvonov**, ktoré symbolizujú život alebo smrť, **motív kameňa** (nemennosť), atď.
- veľký priestor je venovaný **motívu bolesti a hnevu**, smutné zamyslenia a **kritika súčasnosti** (odcudzenie, ľahostajnosť, strata totožnosti človeka)

básnická zbierka **PRÍSNY CHLIEB**

- predstavovala **niečo nové, tradičné symboly sa oslabujú ---**) motívy hviezd, vojny, mikroprocesorov